

A propòsit de la comunicació de Jordi Sales

CARME MERCHÁN (*Societat Catalana de Filosofia*)

La interessant i profunda comunicació del Dr. Jordi Sales va despertar en mi tot un seguit de reflexions, les quals bàsicament giraven al voltant del que vaig considerar el centre de la seva exposició: la teoria dels elements de civilització o cultures. I així li vaig demanar quins serien, segons ell, aquests elements de civilització. La qüestió, circumscrita en el que podríem denominar política educativa i directament relacionada amb el tema del currículum, ens remet a una pregunta clau: què s'ha d'ensenyar a la ciutadania per tal que esdevinguin persones civilitzades?

Aquest assumpte em va fer evocar una història viscuda en primera persona. Recordo que l'any 1997, durant una estada a Boston, es va publicar el llibre d'Allan Bloom *The Closing of American Mind* (que en castellà es va traduir com *El cierre de la mente moderna*, amb un pròleg de Salvador Giner), el qual va resultar una autèntica revolució, no tan sols acadèmica sinó social. Per primera vegada, segons la meua experiència, una qüestió acadèmica transcendia l'àmbit de l'acadèmia i arribava a la ciutadania. En una cultura com la d'Amèrica del Nord, que sempre feia ufana de ser el *melting pot*, es plantejava si tot allò que es podia ensenyar era igualment valuós, si tot currículum era digne de formar els ciutadans. La polèmica estava servida: alguns deien que no, que el que verdaderament formava era la cultura dels clàssics; d'altres, que es podia aprendre de qualsevol de les cultures existents, des d'una llegenda hindú, com dels haikus japonesos o dels proverbis xinesos, per posar alguns exemples.

Jordi Sales va venir a dir que trobar aquests elements de civilització era com buscar els samaritans, que resultaria ser un bon exemple dels «àtoms de civilització» que estava cercant i que s'havien d'anar determinant en la seva pròpia composició, quantitat i qualitat.

En aquest punt van intervenir també Francesc Torres i Pompeu Casanovas per posar de manifest el que també considero un tema fonamental: el de la comunicabilitat d'allò que es vol ensenyar. Finalment vaig dir que el que m'interessava era que el que intentéssim ensenyar fos comunicable (es pogués posar en comú) i que des d'aquest punt de vista, tant m'estimava llegir una

llegenda hindú com una obra de Descartes o les novel·les de Galdós, Proust o Dostoievski. Que d'aquí venia el meu plaer de llegir filosofia i literatura en general i que el que de veritat compta es poder formar-nos com a ciutadans i com a persones.

Jordi Sales